

miva. Zamotava se tedaj v plajšč, ker marel nisva imela, in hajd v „Kršku majstu“ pripetljejev in druge krčme iskat, kakor dva viteza iz srednjega veka. Bilo je ob enajstih dopoldne, in namesti da bi se bilo iz kterege si bodi kota svetliti jelo, se je čedalje bolj mračilo in tamnilo; zdelo se mi je, kakor da bi se bili žlahen gospod dež sami z nemškutarji vred proti Sokolcem zarotili in danes vse svoje podnebne brigade odvozlali in na Dolensko spustili. Krško prekoračiva enkrat gori in doli in odločiva se za malo krčmo, ki je bila že po svojem zidanju prav originalna videti, ker se nobeden naji ni mogel spomniti, da bi sicer živo dušo na Krškem poznal. Čez dvorišče stopiva v nizko ali sicer prijazno sobo pri tleh, in krčmar, debel pa majhen možic, v postavi popolnoma štekelj, v sobo priskaklja in nama brez vprašanja poliček vina prinese. Po sobi se sèm ter tjà sprehajaje od početka z rokama mencá, nazadnje se pa kar od veselja za prste vleče, da so pokali, kot da bi jekleno-lušinaste orehe trl, na pol glasno si v mesnati podbradek mrmraje: „oh, kako dober je ta le dežek!! kako je to fino in fajn! Škoda, da ga ni bilo saj en teden pred, o pa tudi zdaj se bo lepo prilegel mojemu vinogradu! in tako dalje je „te deum laudamus“ prepeval in zdaj skoz to, zdaj skoz to okence polukal, da vidi, da se še nikjer ne vedri.

Grdo, strašno grdo sva ga midva izza mize gledala, skoraj misleča, da možic norce brije z nama in da namerja dva ožnorana moža persifirati. Sedela sva za mizo v „cagovitosti veliki“ kot „kôplôr od ulajnarjev“ v znani sokolski baladi. Zdelo se je nama kot nekdanj trem kraljem, ko se jim je zvezda skrila, kajti zvezda za naji je bil danes „Sokol.“ Nisva vedela, ali res pride, kdaj da pride in če tudi v tako strašnem vremenu pride? Mislila sva si: brez „Sokola“ ni mladosti, ne petja, ne narodnega duha, ne plesa, ne pravega življenja, ne svobodnega gibanja, brez „Sokola“ bodo le „Festreden“, „Festessen“, po tem obligatni „perichti“ v „Laibacherico“, in — zapečatená bo 500letna obletnica! Al domá za pečjó bi si pa le vsak meščan v kranjski šprahi mislil: hudimano smo se te tri dni kar po regelcah dolgočasili!

Ali pride Sokol, ali ne pride?
Hat was the question.

Kje to zvedeti? — Brez „Sokola“ raje spet popoldne ob petih nazaj na Hrvaško, — je bila najina parola. — Krčmar je le vedel povedati, da se krška mestjanska straža pripravlja odpeljati se v „Majstu“, o Sokolcih je tudi nekaj slišal plat zvoná biti, da pridejo, ali kadaj, kako in kaj, je bilo za-nj tako, da sva ga hotla vprašati: ali si ti sam iz Jeruzalema domá in tako neveden?

Prijatelj me sopet tolaži, da on „Sokola“ dobro pozná, da se ne boji ne le tacega vremena kot je danes, ampak za-nj je tudi vsaka nevihta in vsaka toča le bob v steno, magari ko bi se tako gosta vsula kakor ribniška sita, ne le kot po navadi na majhnem predelu, temuč po vsi Slovenii in da ne bi padale navadne ledene jagode, ampak same bombe, „Sokol“ le vendar pride. Če je — mu odvrnem — Sokol tako pogumen, ga pa le čakajva, magari če do sodnega dne!

Gospod dež so čedalje huje razsajali, kakor da bi jih bil kak stekel pes vgriznil. Pripetilo se še ni dozdej nama čisto nič in dolg čas naji začne tretji. Potrkam ob mizo, da bi vprašal, če imajo morebiti kateri časnik pri hiši. Vrata se široko odprejo in s še širjimi obroči obdana stopi v sobo kletarica ali pa zahtevalica, kakor Ljubljancanje šaljivo imenujejo to bažo človečanstva. *) Njene lice se je prav vjemalo z vremenom

tadašnjim; bila je rumeno-bojna, zabuhla Korošica iz labudske doline; če bi bil človek poprej še tako vesel in zdrav in bi bil to dondo nekoliko trenutkov ogledoval, mogel bi bil precej dobiti znano rusko bolezen, ki se „črna melanholija“ imenuje. (Glej: „Gartenlaube“ list 26 leta 1865.) Kar pa se lepote tiče, je bila vsakemu Fannu bolj podobna, kot pa boginji Veneri; prav taka je bila, kakor si naš narod v svojih pravljicah sv. Šembilijo predstavlja. Rečem ji, da bi kak časnik prinesla, pa se mi grdo zareži: „Versteh nix krainerisch!“ Pomerim jo z očmi od najširjega do najožjega obroča, pa si mislim, kar naše zahtevalice in vsi drugi „dii minorum gentium“ o nas mislijo, je našemu narodu rodu ravno toliko, kakor Šlezvik-Holštajncem postavim: mnenje Lippe-Detmoldskih strigalic ali pa Reis-Greiz-Schleiz-Lobensteinskih murnov. — Med ostalim bodi povedano, da sem imel enkrat prijatla, ki je bil sicer skoz in skoz neznano poštena duša, samo da je imel to grdo napako, ktere mu nisem mogel nikdar odpustiti, da se je precej v krčmi z vsakim kletarjem, magari tudi trdim Dunajčanom, zavoljo narodnosti prepirati in kregati začel, in če je prišel v ne vem kako nizko in zakajeno beznico *) med same pijane drvarje, molarje, smolarje in čižmarje, precej je bila prižnica tû, in razkladal jim je, kaj pomeni v pesmi to: „S Črne gore do Urala, od Balkana do Triglava, kliče naša majka Slava“ — tako dolgo, da so ga velikrat ne ravno preveč uljudno skoz vrata na cesto ven proti Balkanu potisnili.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Celje 10. sept. K. — Beseda 3. dne t. m. v čitavnici naši je bila po izvrstni glediščini igri in zavoljo nazočnosti imenitnih gospodov posebno zanimiva. Bili so namreč pričujoči opat g. Vodusek, predsednik okrožne sodnije gosp. pl. Vest, gosp. profesor dr. Hešel, ki je rektor magnifikus vseučilišča graškega, gg. dr. Vlaga in Kovačič, profesorja mariborskega bogoslovja, gosp. okrajni predstojnik Lichtenegger in več družih. Tako polna je bila čitavnica, da za tiste, ki so pozneje prišli, v dvorani ni bilo prostora več. Igra „Dvoboj“ je res tako izvrstno tekla, da mora žal biti vsacemu, kdor je ni videl. Da so gospodje, ktere smo že večkrat na glediščinem odru zadovoljno gledali, to je, gosp. Jeretin (stotnik), g. Skoflek (nadkonjik) in g. Petini (stotnikov sluga) svojim nalogom popolnoma zadostili, ni mi treba praviti. Za dober vspeh igre se imamo posebno zahvaliti gosp. Jeretinu, ki je že skušnje tako marljivo vodil. Občudovali smo pa tudi gospodičino Kočevarjevo (Miciko), njenega brata (Micikin oče), gosp. Kreuzbergerja (ciglarja) in g. Kelnerja (nadkojnikovega sluga), ki so prvokrat na oder stopili, pa se tako dobro vèdli, kakor da bi že dolgo časa gledišča vajeni bili. Vredno je pomina, da je g. Kelner, kateri, rojen Čeh, sicer našega jezika še ne popolnoma vaju, vendar tako izvrstno slovenski govoril, da so ga vsi za Slovence imeli. — Po igri so nam pevci lepe pesmi zapeli, za njimi pa je sledil ples v jutro do treh. Tako zadovoljni z veselico so vsi želeli, da bi se kmali zopet odprl glediščin oder. To pa tudi radi storimo, ker vemo, da glediščine igre vsaki rad gleda in posluša; al žalujemo, da jih malo imamo na izbero. **)

*) Prav dober izraz za „Kneipe“; bral sem ga enkrat v „Zgod. Danici.“ Pis.

**) Dokler se bodo že natisnjene in večidel dobre igre tako malo razprodajale, da se izdateljem stroški tiska ne povrnejo, naj bi se nikar ne tožilo v premajhni izberbi. Krik po knjigah slovenskih je res ogromen, al kar je Vodnik pel o tem oziru v svojih „Novicah“ še je skoro resnica. Vred. b.

*) Zahtevati = anschaffen, ker te vsaka pri nas, komaj da si v sobi, popraša: „kaj pa zašafajo?“ Pis.

Iz Primorskega. —p— Prav težko smo pričakovali knjižic družbe sv. Mohora, ki so se nam pretekla leta tako prikupile, da nam je eno celo leto zopet čakati skoraj predolgo. Tudi letos smo z bukvicami prav zadovoljni. Za en goldinar pet knjižic, ena lepša mimo druge! Bog daj srečo tudi za naprej! Čeravno je število družbenikov letos za 6 stotin poskočilo, vendar ž njim nikakor nismo še zadovoljni; kajti tako lepa in koristna družba in tako dober kup šteti bi morala na več tisočev udov. Družbin oglasnik nam je živo spričalo, kje so doma naši pravi rodoljubi, katerim je mar omika našega slovenskega naroda. Doma so v vasi, kjer se je na njih priporočbo več udov za družbo sv. Mohora oglasilo. Odkritosrčno povemo, da srce nas je zbolelo, videti tako malo tržaških Slovencev v tej koristni družbi, — le 82 udov! Le tri vasi: Dutovlje, Katinara in Barkola jih štejejo po več. Lepa hvala rodoljubnim gospodom: Brencé-tu, Jan-u in Cémé-tu, da se trudijo za Slovence, njih skrbí izročene. Dobro sta nam znana tudi častita gospoda France Remec in Jože Zorman, oba vrla rodoljuba, ktera kaj rada novce iz mošnje potegneta, kadar gré za domovino in slovenščino; al ž njima vred obžalujemo, da jih je v Trstu po številu Slovencev, ki jih ondi prebiva, malo, prav malo vpisanih v družbo sv. Mohora, in še med temi največidel dekelj; koliko pa čitavničarjev? Koliko duhovnikov? In v Križi, Proseku, Sežani, Občini, Tomaji itd.? kaj res ni nobenega rodoljuba v teh vaséh, kjer imajo vendar svojega gospoda farmana in učitelja? Iz Tržaškega pa tudi iz Goriškega pogrešamo v družbinem oglasniku še marsiktero ime takih, ki se sicer rodoljubje zovejo in o rodoljubji kaj radi se pogovarjajo, pa tudi kot dopisovavci v slovenskih časopisih ali sicer kot pisatelji celó slovó. Istinito! vi nas pohujšate, ko v naše kolo ne stopite, in ne podpirate po svoji moči vseh naših slovenskih naprav. Nas Slovencev je sicer malo, pa vendar veliko premoremo, ako smo vsi za vse.

V Senožeah 5. sept. (*Nevarnost hudi uri zvoniti. Naš žalostni stan.*) Pretekli mesec so se v Potočah, neki vasici še ne četrte ure deleč od Senožeah, napravili trije fantiči k cerkvici, streljaj dalje od vasi; šli so v zvonik in zvonili so, češ, da ti bodo s tem točo odgnali. Strašno so se vili oblaki, treski so švigali sém ter tjà, pa ne toča, ampak le debele kaplje dežja padale so tod okrog; kar naenkrat zakruši in ležali so vsi trije v omedlevici na zvonikovem podu; dva sta se še izdramila, eden je pa zaspal na večno; bil je 15 let star. — Še družih nesreč po streli bi vam mogel naznaniti iz okraja našega, pa naj je to zadosti v s varílo vsem, ki ne poznajo nevarnosti zvonjenja ob hudi uri. — Kako bo letos z nami, sam Bog vé! Suša presilno pritiska. Ako rečem, da v srednji letini je le eden v naši fari, da izhaja z letino do letine, o dobri pa jih je kakih 5, se lahko vé, kakošna je v taki letini kakor je letos. Rži, poglavitnega pridelka, še za seme pridelali nismo. Ako vso vsejemo, kar je je, nam mora dati najmanj po deset zrn, da bo pridelek ž njo k letu, kakoršen je bil vlani; al kaj tacega se pri nas od pamti-veka do sedaj še nikdar ni zgodilo. Čuje se, da nam je presvitli cesar zastalo davšino odpustil, al neki gospod v Ljubljani, kateri je bil pred 20 leti za davkarja v senožeahem okraju, da je veliko gospodarjev prečrtal, češ, da se pri njih po njegovih mislih še lahko davščina dobí. Res, res, še se dobí, al po kateri poti? Po mojih mislih le tako, da se jim srčna žila preveže, da se jim še ta borna živinica vzame, saj jo tako ne bo s čem krmiti čez zimo. Tisti gospod morebiti še ne vé, kako so se časi od 20 let sem spremenili. Al pride naj pogledat z dobrim prevdankom, in srce se mu bo smilenja topilo;

in to tudi v tistih bajtah, ktere so o prejšnjem času še kot premožne hiše slovele. Zato še zmiraž mislim, da je le prazna govorica, ker se pripoveduje o gori omenjenem prečrtu, da pa je tako, naj bi se nam na tolažbo očitno povedalo.

Od Cerknice iz Jezera 10. sept. G. K. — Prežalostnega srca preljubim „Novicam“ naznanjam silno nesrečo, ki se je nam Jezercem 31. jul. pripetila. O pol petih popoldne se je pokadilo iz kozolca, ki je stal sredi vasi, in v pol uri bila je zunaj dveh bajt, enega skednja, enega kozolca in cerkve v strašnem plamenu vsa vas, ki šteje 42 gospodarjev. Ker so bili ljudje večidel na polji, bilo je moč sila malo rešiti, nad polovico gospodarjev ni moglo kar nič oteti. Vozove, orodje, klajo, čez 40 prešičev, obleko in živež požrl nam je nenasitljivi ogenj, kar je živeža ostalo, ni zadosti, da se pol leta preživimo, ako se bratovsko razdeli med vse srenjčane. Vas ima nad 200 repov, sená pa prav nič. Kaj bo? Ljudje se jokajo in tarnajo, da je joj. Edino tolažbo imamo gospodarji, ki smo bili v Gradcu zavarovani. Kolika dobrota, da so zavarovavnice, bralo se nam je na obrazu, ko je 17. dne u. m. gosp. Koren iz Planine, opravnik graške zavarovavnice, brez vsega zadržka nam brž izplačal čez 4000 gld. Radi bi to srečo v nesreči naklonili vsem ubozim jezerskim pogorelcem, — al prepozno ostane prepozno! Da bi žalostno jezersko pogorišče pač predramilo vse kmetovavce ter jim pokazalo pot do dobrodelnih zavarovavnic! Naj bi ta v „Novicah“ že sto- in stokrat ponavljani opomin ne bil bob v steno! Nagovarjaje svoje sosede, da se zavarujejo svoja pohištva, jih opominjam še tega, naj se pri asekuraciji ne šacajo premalo, pa tudi ne preveč; oboje je napaka in le na škodo zavarovancu.

Iz Kranja 10. sept. (*Vabilo.*) Prihodnjo nedeljo zvečer napravimo v čitavnici naši glediščino veselo igro s petjem „Županova Micika“ in vabimo uljudno vse domače in unanje ude, naj pridejo gledat. Narodna ta igra, obrnjena na naše sedanje čase, bode toliko bolj kratkočasila vsacega, ker se imamo nadjati izvrstne predstave. Po igri kosček plesa, komur bo drago.

Odbor čitavničin.

Iz Ljubljane. (*Šolske knjige za gimnazije in realke.*) Nedavno je od sl. ministerstva došel ravnateljema gimnazije in realke ljubljanske ukaz, naj do 22. dne t. m. predložita spisek z naslovi in ceno onih slovenskih knjig, ktere so že v šole vpeljane, in onih, ktere so v poslednjih desetih letih na svitlo prišle ter spadajo v šolsko slovstvo.

Dobro vemo iz izkustva preteklih let, da je lahko prašati enega in drugega vodja za knjige, ki bi primerne bile za šolsko rabo, in vendar nič v tem dalje ne učiniti, ampak vse pustiti pri starem; vsaj vemo, da se privatno lahko pové dotičnemu odgovorniku, da naj le tako odgovorí, kakor je do sedaj sam mislil in deloval, tedaj, da ni nikakoršne dobre knjige, ker ni ravno taka, kakoršna se do sedaj rabi v šoli. Dobro pa tudi vemo iz lastnega izkustva, da vlada lahko vse pusti pri starem, dasiravno se jej je predložila v vsem dobra knjiga; vsaj je nikdo ne more siliti k temu.

Al kar se tiče teh ugovorov, mislimo, da govorimo kakor misli največi del naših čitateljev, da do sedaj nimamo vzroka misliti, da novo ministerstvo ne bi hotlo dati našemu narodu, kar mu gré. Al kmali bomo tudi za gotovo videli, na katero stran bo vlada zavrnila šolske naše zadeve. Izvedeli bomo tudi, kaj sta ji ravnatelja sporočila, in deželni zbori bojo priliko imeli odkriti vse.

Al ravno zato, ker se ministerstvo ni še odločilo ali saj odločnega koraka ni še storilo v tem oziru, mislim, da je o pravem času, da visoki vladi pokažemo pot, po kateri bi radi, da se postopa v tem oziru.

Zatega del nam je treba najpopred povedati, kaj se je že v ta namen do sedaj delalo, in za tem opomeniti, kako naj bi se po naših mislih dalje ravnalo.

Ko se je 1861. leta kazalo, da je mogoče, da se kaj stori za razvitek narodnega jezika, so se zbrali o koncu oktobra pri dr. Bleiweisu gospodje Nč. Mc., Ls. Sv., ter prevdarivši natanko stanje in potrebe slovenskega jezika, se zedinili o šolskem programu natisnjem v „Novicah“ 6. novembra 1861. Izpustivši ljudske šole se je za srednje šole izreklo to načelo, naj se po priliki polovica naučnih predmetov uči v slovenskem, polovica v nemškem jeziku.

Po tem se je reklo

A. V gimnazijah: a) naj se uči slovenski: nauk vere, naravopis, latinski in slovenski jezik, povestnica Avstrije in domačije, zemljopis v 1. razredu; b) nemški: povestnica in zemljopis od 2. razreda dalje naravoslovje (fizika), matematika, propedeutika, grški in nemški jezik.

B. V realkah: a) slovenski: nauk vere, naravopis, kemija, graditeljstvo; slovenski jezik, zemljopis v 1. razredu; b) nemški: razun 1. razreda zemljopis, povestnica, fizika, matematika, nemški jezik. — V 1. razredu gimnazije in realke naj učitelj slovenski in nemški jezik privzemlje v predmetih, ki imajo biti v viših razredih nemški.

Ker pa ni bilo šolskih knjig, bili so rodoljubi pozvani, da se oglase, kdor bi rad prevzel eno ali drugo izmed knjig, ki so v omenjeni skupščini se naznamnjale da prevod ali pa predelovanje. — Radostni rečemo, da se jih je dosti oglasilo, in že 10. januarja 1862. leta se je naznanilo, kako in komu se je kaj podelilo izdelavati.

Vsled tega je do sedaj na svetlo prišel Lézarjev katekizem, Lézarjeva liturgika, Lézarjeve kratke zgodbe katoliške cerkve, naravopis, poslovenjen po g. Erjavcu in gosp. Tušek: zemljopis Šubertov po gosp. Cigaletu tudi poslovenjen in že tudi cenzuriran, se pa ni natisnil, in zakaj se niso morebiti poslovenjene še druge knjige, kakor na pr. one o latinskem jeziku, do sedaj na svetlo dale, to nam je lahko razumeti, ako gledamo na to, kako se je z nekterimi slovenskimi učitelji in s slovenskim jezikom sploh ravnalo od konca leta 1861. V „Novicah“ in v „Ost in Westu“ bil je večkrat govor o tem, da nikdo nima volje, čas in svoje sile odločno stavljati na izdelovanje knjig, katerih ne bi nikdo hotel tiskati, dokler ni gotovo, da se rabijo v javnih šolah. *)

*) Pač veselo znamenje, al dosedanjim, vsemu svetu dobro znanim razmeram, nam Slovencem jako ugodnim, je pripisati, da ta spisek ne bode jako obširen, kajti kdo bi bil hotel pisati šolske knjige, dokler ni bilo upanja, da se vpeljejo v šole. Da se pa kratak ta spisek še bolj ne skrči, hočejo „Novice“, ktere se vedno potegujejo za narodne šole, svojim čitateljem razglasiti šolske knjige prve in druge vrste. V prvo vrsto spadajo: 1) Lézarjev katekizem, 2) Lézarjeva Liturgika, 3) Lézarjeve zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze, 4) Janežičeva slovenska slovnica, 5) Janežičev „Slov. Sprach- und Uebungsbuch für Anfänger“, 6) Dr. Jan. Bleiweisova berila za nižo, 7) dr. Fr. Miklošičeva berila za višo gimnazijo. — V drugo vrsto pa: 1) Zgodbe sv. pisma starega in novega zakona sv. Mohorja društva, 2) Lézarjeve kratke zgodbe katol. cerkve, 3) Hicingerjeve zgodbe katoliške cerkve, 4) Janežičev slovensko-nemški in nemško-slovenski rečni slovar, 5) Wolfov nemško-slovenski slovar, 6) Potočnikova slovnica, 7) Lézarjevo glasoslovje slovenskega jezika, 8) Lézarjeva slovenska slovnica v spregledih, 9) dr. Fr. Miklošičeva stara slovenska slovnica, 10) Marnova kratka staroslovenska slovnica, 11) Janežičevo Cvetje slovenske poezije, 12) Janežičevo slovensko slovstvo, 13) Macunovo Cvetje, 14) Cvetnik ali berilo sv. Mohorja društva, 15) Jesenkova zemljepisna začetnica, 16) Cigaletov Zemljepis cesarstva avstrijskega, 17) Vrtovec-Vrnetova občna zgodovina, 18) Erjavčevo živalstvo, 19) Tušekovo rastlinstvo, 20) Robidovo naravoslovje (fizika), 21) P. Ladisl. Hrvatova slovensko-latinska slovnica (v rokopisu), 22) Pesmi: Vodnikove, Prešernove, Tomanove, Vilharjeve, Jesenkove, Umekove, Ceg-

Ker se nam pa sedaj zagotavlja, in tudi gori omenjeni ministerski ukaz kaže, da se bo morebiti vendar kaj storilo v tem, zato bi dobro bilo, da vsi gospodje, kateri imajo kak rokopis izgotovljen, ki je za šolsko knjigo pripraven, to razglasijo po „Novicah“.

Vendar to ni dosti za naše potrebe. — Ako vlada res hoče učiniti, kar pravica zahteva za razvitek slovenskega naroda, naj v ta namen ne ostane pri knjigah, katerih po tem, kar smo ravno popred rekli, v enem hipu ne more biti veliko, ampak naj že kjer koli (v Ljubljani ali v Beču) sestavi odbor slovenskih, v teh rečéh izvedenih mož, kateri bi na podlagi vladine volje, izdelali dalnji načrt in razdelili izdelovanje potrebnih še knjig, in na podlagi predlogov natisnjenih v „Glasniku“ 1862. leta vsaj v glavnih rečéh sestavili terminologijo potrebno za izdelovanje omenjenih šolskih del. *)

Naj tedaj šolski ravnatelji vladi predlagajo knjige, ktere so že do sedaj natisnjene, dobro je, da se kmali vpeljujejo v šolo; vendar je za kontrolo in za nadopolnjenje potrebno, da nam visoka vlada še izpolni gori izrečeno željo; samo toliko bi še dodali tukaj, da bi se vsa ta reč imela v roke položiti kakemu slovenskemu rodoljubu, o katerem bi mi vsi mogli prepričani biti, da to reč hoče tudi pošteno izpeljati. M.

— Preskušnje v živinozdravniški naši šoli so bile v saboto končane. O vseh Svetih se začne novo šolsko leto v kovaški in živinozdravniški šoli. Prihodnji „Oglasnik“ prinese natančni razpis, da se po njem ravnajo, kateri mislijo o vseh Svetih v to šolo stopiti. Povsod se odmevajo klici, da treba nam je podučeni kovačev in živinozdravniških pomočnikov, ki si lahko dober kos kruha služijo. Naj tedaj zlasti župani skrbijo, da saj vsaka večja soseska ima tacega zanesljivega človeka!

— Sila slab je bil veliki (češpljev) sejm v ponedeljek. Povsod manjka denarja; prodajavcev je obilo, kupca skor nič. Na živinskem sejmu je bilo malo goveje živine, pitanih volov skor nič; kupčija je bila slaba, cena srednja; tako, na priliko, je bil en vol s 4 centi in pol mesá za 95 gld. prodan. Kónj je bilo veliko na prodaj po nizki ceni, pa le malo se jih je prodalo.

— Most čez Savo pri Krškem začne gosp. Stepišnik še ta teden zidati; postavil ga bo nekoliko nižji doli od sedanjega broda, da bode krškemu trgu še bolj priročen.

— Slavni profesor dr. vitez Miklošič je na prošnjo vrednika našega lista obljubiti blagovolil, da od vsake svoje knjige, ki je še ima, daruje „Matici“ en iztis.

— Mnogospoštovani odvétnik in deželni poslanec zagrebški gosp. M. Mrazović je bil v nedeljo z grajščakom g. Josipom Vranyczany-om v Ljubljani.

— Iz Zagorice je prejelo vredništvo prijazen dopis od 7. t. m. o zadevah Vegatovega spominka. Temu odgovarjamo sledeče: Kako in kaj je s tem spominkom, nam je celó neznano; to pa vémo, da ob priliki, ko je gosp. prof. Peternel v letopisu realkinem 1854 l. pisal življenjepis preslavnega rojaka, so „Novice“ v 63. listu z navdušeno besedo nagovarjale domačine, naj se mu — ker je ravno stoletnica bila — postavi

narjeve, Bilčeve, Krekove, Umekov Abuna Soliman (Knoblechar), 23) Prevodi klasikov: dr. Šubicev Georgikon, Valjavčev Ajant, Božičev Platon in apologija, P. Ladislavovi Ksenofontovi spomini na Sokrata, Koseskijeva devica orleanska in mesinska nevesta, Cegnarjeva Marija Stuart, Cegnarjev Viljem Tel, Cegnarjev Valenštajnov ostrog, Cegnarjeva Valenštajnova smrt (v rokopisu), Erjavčeve Andersonove pravlice. Vred.

*) Kdor bi morebiti izmed naših nasprotnikov zavolj tega rad kaj ugovarjal, naj pomisli, da se tudi nemške šolske knjige ne ujemajo v terminologiji in to na škodo šolske mladine, in dalje, da so 1849. leta v Beču tudi delali slovensko-juridiško-politiško terminologijo, ter da je v Zagrebu že 1851. leta in tudi lani odbor sestavljen bil za terminologijo. Pis.

primeren spominek. Potem se je v 70. listu oglasil g. fajmošter Kaj. Hueber, rekši, da je on že 1846. leta v zboru ljub. zgodovinskega društva izprožil to idejo, katero je društvo radostno zaslišalo, — a nič storilo. Potem se je g. fajmošter pogajal z oberstlajt. pl. Sühnel-nom o tej zadevi; al ta je umrl in zaspalo je vse; nabéra za spominek, (saj kar je nam znano) se ni začela. Edino to je nam znano. — Dosti žalostno je, — priča pa je zopet nova: ako se tako imenovani „Slovenci“ ne lotijo kake domovinske stvari, da je specifični „Kranjci“ ne spravijo na noge, čeravno se vsaki hip ustijo „patriote.“ Dajmo, da se 26. dne t. m. saj spodobno vdeležimo slovesnosti, ki jo napravijo — neznane roke! Zagoričanje želijo še posebno, da pridejo tudi „Sokolci“ slaviti Vegatovo spominovanje 26. dne t. m.

— „Danica“ priporoča ogled prekrasnega oltarja, ki ga iz kamna v gotiškem zlogu za šentrupersko cerkev ravno zdaj izdeluje umetni naš kamnár g. Toman. Dalje na srce poklada rojakom našim, naj bi mnogozaslužnemu misijonarju gosp. Fr. Pircu, ki je letos v St. Pavlu v Minesoti svojo zlato mašo obhajal, poslali kako primerno vezilce, ki bi slavnega starčka gotovo veselilo. Tudi naznanja, da prezalo novo starološko cerkev bojo prihodnjo roženkransko nedeljo milostljivi knez in škof slovesno blagoslovili.

— Za okrajino frančiškanskega reda, ki obsega Kranjsko in Hrvaško, so bili v letošnjem kapitolu 4. dne t. m. voljeni: za provincijala g. Jernej Večerina, za gvardijane: v Ljubljani g. Benvenut Crobath, na Trsatu g. Jeron. Janković, v Kostanjevici g. Frid. Hönigman, v Novomestu g. Raf. Klemenčič, v Kamniku g. Ferd. Gecelj, v Paznu Seraf. Pramberger, v Samoboru g. Jac. Herženjak, v Klanjcu g. Nem. Smoković, v Nazaretu g. Sofr. Merk, v Karlovcu g. Juri Novak, v Brežicah g. Celz Novak, v Jaski Roman Festen.

— Po razglasu ces. ruske vlade morejo učenci avstrijskih viših realk in gimnazij na stroške ruske vlade stopiti v rudarsko akademijo v Leoben-u na Štajarskem, ako se zavežejo, da 8 let po dovršenih šolah ostanejo v službi ruski. Šola traja 4 leta, posebno pridni učenci jo dovršijo tudi v 3 letih; vsako leto prejme učenec štipendijo od 300 sr. rubljev, to je, okoli 500 naših gold. Zahteva se znanje kterege koli slovanškega jezika. Več o tem se poizveduje pri vodstvu Leobenske akademije. Gotovo bo marsikteremu dijaku omenjena ponudba všeč.

— „Tagespost“ je te dni prav s trte izvila novico, ki korači zdaj po vseh časnikih, da se nekteri kranjski deželni odborniki nameravajo v Celji sniti z onimi štajarskimi deželnimi poslanci, kateri se zovejo avtonomisti. Od konca do kraja je izmišljena ta novica, ktera zopet kaže, kako se kujejo dopisi v časnikih, pa se kot resnica zdaj iz Ljubljane, zdaj iz Štajarskega itd. pošiljajo po svetu. Res, da večih neresničnejev ni, kakor so nekteri časnikarji! Kolikor mi naše deželne odbornike poznamo, ali so s dušo in telesom privrženci sistemi Schmerlingovega centralizma in solzé pretakajo zdaj na gomili pokopane te sisteme, — ti ne pridejo; ali pa so v resnici avtonomisti po oktoberski diplomi brez nesrečnega dualizma, in pa federalisti, ti pa tudi ne pridejo, ker gosp. pl. Kaisersfeld je zdaj vsem nemšk dualist — tedaj ne vemo, kdo izmed naših poslancev bi ž njim vlekel?

— Od 1. sept. je gospod prof. dr. Klun solastnik mnogocenjenega dunajskega časnika „Volkswirth“ imenovanega, pa tudi njegov odgovorni vrednik. Ta časnik obdeluje národno gospodarstvo krepak napredek mu je

vodilo, in pa asekuracijske zadeve v posebnem listu „Allg. Versicherungs-Zeitung.“ Četrletna naročnina iznaša le 1 gld. 50 kr.; polletna 3 gld., celoletna 6 gld. Priporočamo ga vsem, ktere zadeva njegov obsežek in ki nemški umejo.

— Od 14. septembra do 10. oktobra bodo vsako nedeljo, vsaki torek in četrtek od 8. do 10. zvečer v čitavnični dvorani vaje plesa „jugoslovanskega kola“ in družih novejih in starih plesov pod vodstvom g. Coronelija. Vsi častiti udje čitavnični se k tem vajam uljudno vabijo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Novo ministerstvo še zmiraj molčí; toliko bolj pa se zaganjajo zlasti centralistični časniki vanj, da bi hitro hitro rodilo — kaj piškavega, kar bi ga pokopalo. Oktoberska diploma in februarški patent na eni strani, na drugi pa terjatve treh glavnih strank: federalistov, dualistov in centralistov — zdaj naj pa že v prvih kvatrih izveličana Avstrija skoči iz možganov novega ministerstva! Kdor to zmore, bi bil več kot Evini sin. — „Debatte“, dobro podučeni časnik Majlathov — trdi, da novembra ali decembra meseca bojo ob enem sklicani deželni zbori nemško-slovanskih dežel, pa tudi zbor ogrski, hrvaški in erdeljski. Ako se to zgodi, je to še en kos državo-pravnega programa. Dalje se sliši, da minister Belkredi misli samostojno začeti s prenarredo okrajnih (kantonskih) gospósk, zmanjšati njih število in prestrojiti jih v okrožne (kresijske) gosposke, pa popolnoma ločiti sodnije od političinih gosposk. Že je v tem smislu šel ukaz v Galicijo. — Kakor se po vseh časnikih vidi, o prenaredbi Avstrije vlada prosta beseda; pravijo, da je minister Belkredi rekel, „da ga ni volja, si na glavo nakopati časnikarskih mučencev; vsaka stranka naj govori, kakor ji je drago; to utegne koristiti vsem strankam; jaz imam debelo kožo in stripim vse napade.“ Tedaj kakor noč in dan med njim in Schmerlingom! — Po lastnoročnem pismu od 4. t. m. je baron Gablenc postavljen ces. namestnik v Holštajnu. — Fzm. Benedek se je, nastopivši večmesečni odpust, poslovil od svoje armade, kakor da bi ga več nazaj ne bilo. — Ker se te dni nič važnega političnega ni prigodilo po svetu, naj povejo „Novice“ svojim bravcem nektare druge reči. Nemški Gradec napreduje tudi o tem, da so si židovi (judje) ondi napravili lastno sinagogo (cerkev), ki so jo z veliko slovesnostjo odprli 12. sept. letošnjega leta, katero ni 1865., ampak 5626 po judovskem številjenji. V Withalmovem koliseji je sinagoga; v Ljubljani pa upamo, da bo Withalmov kolisej — kosarna ostal. — Na Ogrskem imajo tudi glasovitega vremenskega preroka, kateri od 13. do 20. dne t. m. prerokuje oblačno in deževno vreme, potem pa lepó do Kozma in Damijana; h koncu meseca zopet deževno. Štajarski prerok pa dež prerokuje le en dan tega meseca. Kdo bo pravo zadel — ali pa nobeden?

Listnica vredništva. Gosp. M. M. v G: Pride gotovo v prihodnjem listu; za danes nam je dopis prekasno došel. — Gosp. J. Št. na D: Pismeno prejmite odgovor. — Gosp. L. C. v Kast: Prosimo drugikrat kaj, ker pred dohodom Vašega dopisa je bil že natisnjen drug dopis istega obsega. — Gosp. T. C. v Št. L. v P: Prosimo drugi pot kaj važnejega, ako se dogodi v Vašem kraju. — Vljudna prošnja nekterim gosp. dopisnikom: Da moremo vstreči željam Vašim in gotovo tudi našim, vljudno prosimo, da popis dogodb, ki so se pripetile že teden pred, pošiljate brž ko je mogoče, sicer se brez krivde naše primeri, da ne moremo poslednji dan ali popoldne prejšnjega dneva poslanih večih sestavkov vzeti v prvi list, zlasti ako več tacih skupoma pride.